

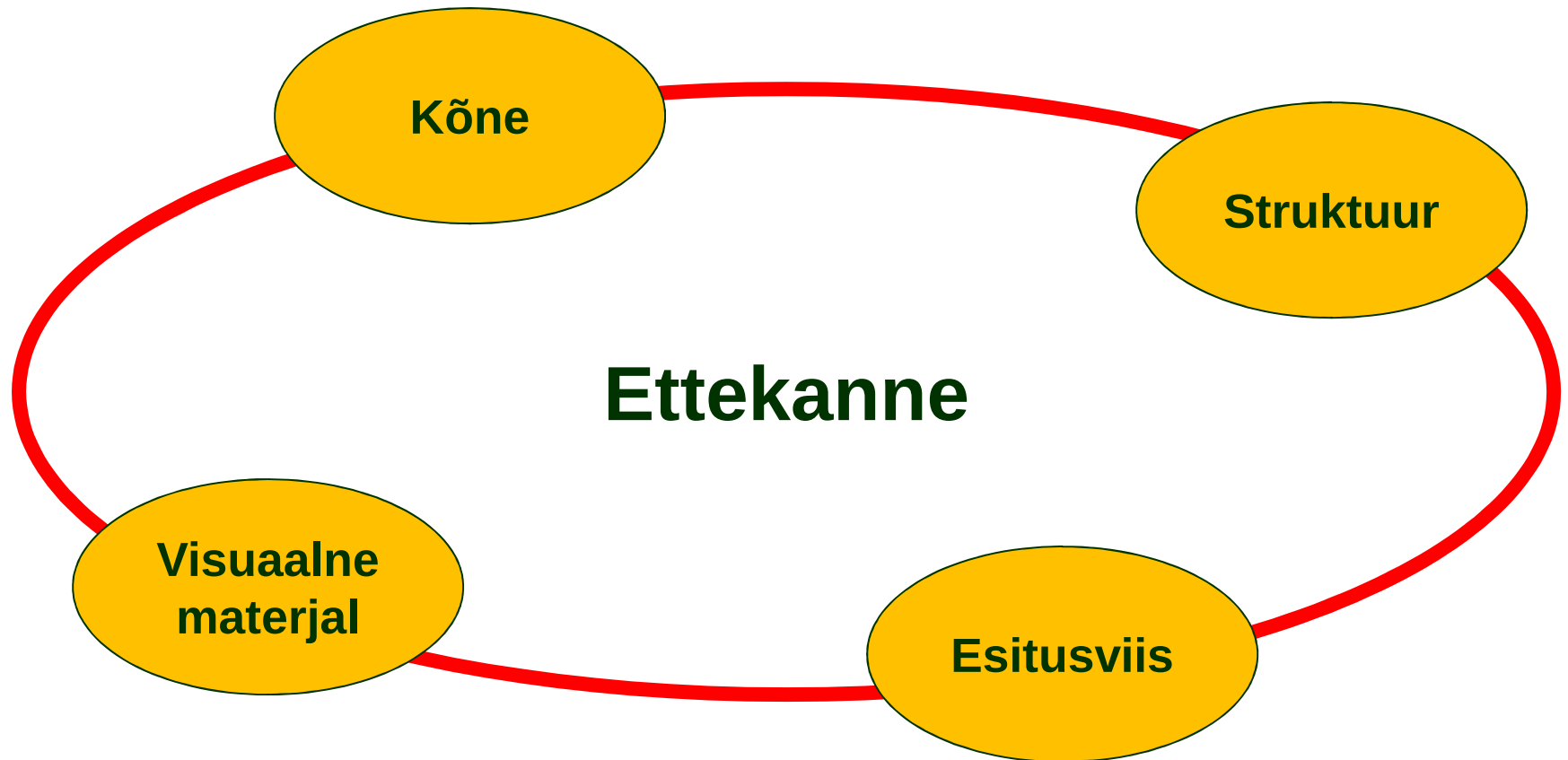
Ettekande koostamine

Ivari Horm

ivari@risk.ee

- **esitlus** <12: -e> *esitlemine*. ▪ Uue käsiraamatu esitlus.
Toote+esitlus
- **.ette+kanne** <-.kande> *kõne; esitis ülemusele; esitus; esitav pala*. ▪ Esines ettekandega, pidas ettekande neenetsi kommetest v kommete kohta. Kordnik tegi juhtunu kohta konstaablile ettekande. Kontsert tuleb ettekandele teisel jõulupühal (*kantakse ette*). Esi+, kaas+ettekanne
- ÕS 2006 – <http://public.keelevara.ee/login/>

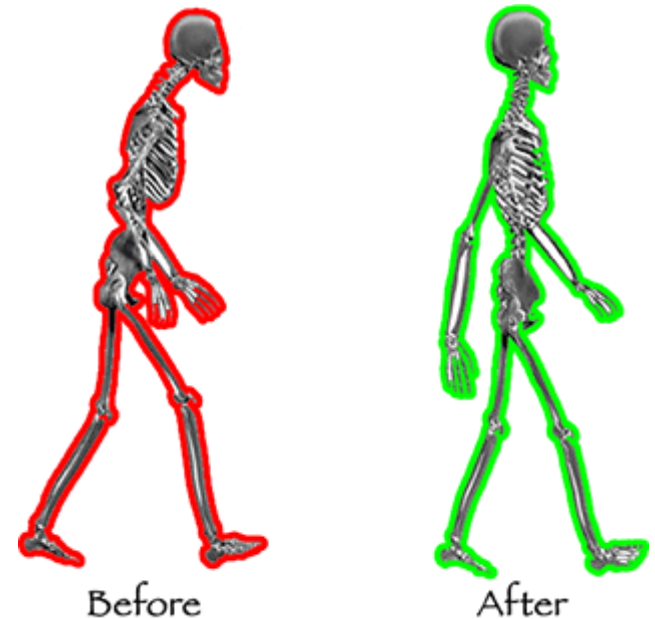
- **Kirjalik**
Ettekanne ülemusele tehtud töö tulemuste kohta
- **Suuline (kõne)**
Asutuse juhi kõne jõulupeol, peaministri kõne istungil
- **Suuline koos lisamaterjalidega**
Materjalidel illustreeriv või esinejat toetav funktsioon

- On konkreetne, keskendub ettekande teemale
- Annab edasi kogu idee, ei koorma kuulajat
- On kohandatud ettekandeks eraldatud ajalimiidile
- Moodustab ühtse terviku

- Arvestab kuulajaskonnaga
- Peegeldab konkreetset situatsiooni
- On isikupärane

- Kehahoid
- Liikumine
- Silmside kuulajaskonnaga
- Žestid ja miimika
- Hääletugevus ja intonatsioon

- **Sissejuhatus**
Esineja tutvustus, kontakti loomine kuulajaskonnaga
Avang (millest ettekandes juttu tuleb)
- **Teema arendus**
Pikema ettekande korral alateemad
- **Kokkuvõte**
Järelduste tegemine, tähelepanu juhtimine järeldustele
Esineja kontaktandmed
- **Küsimuste/vastuste voor**

Esineja meelespea

Ivari Horm

ivari@risk.ee

- Ole varem kohal, et valmistuda
- Räägi rahulikult ja mõistliku tempoga
- Tee mõttepause, need aitavad kuulajail infot kinnistada
 - 5-sekundiline paus slaidi vahetumisel. Lase kuulajail slaidiga tutvuda!
- Ole valmis vahelesegamisteks ja küsimusteks

- Räägi valjult ja hoia silmsidet
- Kui kardad, vaata auditooriumi tagaseina. Kuulajaile jääb mulje, et suhtled nendega
- Ettekande lõpus korda ja meenuta peamisi mõtteid
- Hoia käed nähtaval ja kasuta neid žestideks. Käte taskus või rinnal risti hoidmine jätab halva mulje

- Väldi parasiitsõnu! Parem on vaikida, kui öelda “äää”
- Räägi auditooriumi, mitte ekraaniga
- Ära räägi ei seina ega laega!
- Ole enesekindel, ära lasku vabandustesse, kui eksid. Tunnista eksimust ja liigu edasi

- Lülita mobiiltelefon välja
 - Mikrofoni kasutamisel tekib telefonikõne peale ebameeldiv müra
- Ära sahmerda ega kihista naerda
- Mõtle ettekanne läbi. Tea, mida ja mis järjekorras räägid

- Kas ma üldse oskan presentatsiooniprogrammi kasutada?
- Kas esinemiskohas on arvuti olemas?
- Kas arvutis on õige programmiversioon?
- Kuidas failid arvutisse toimetada?
- Kas saab kasutada oma arvutit?

- Ära kasuta tehnilisi lahendusi, mis käivad üle jõu!
- Ettekande katkestamine arvutiprobleemide pärast on piinlik
- Vabandused “ma pole tehnikas tugev” on veel piinlikumad

8. Don't sweat the small stuff. Despite your best preparation, something might go wrong as it did during the keynote. Jobs was about to show some photographs from a live Web site, and the screen went black while Jobs said, "Well, I guess Flickr isn't so great for the features he had just introduced. I was a bit flustered over minor glitches. Do you mind unless you call attention to it."

Keep It Visual

Speaking of slides, there are very few bullet points in a Jobs presentation. Each slide is highly visual. If he's discussing the new chip inside a computer, a slide in the background will show a colorful image of the chip itself alongside the product. That's it. Simple and visual.

Apple's presentations are not created on PowerPoint, as the vast majority of presentations are. But PowerPoint slides can be made visual as well. It's a matter of thinking about the content visually instead of falling into the habit of creating slide after slide with headlines and bullet points. I once worked with the vice-president of a public company who planned to show more than 80 data-heavy slides in a 40-minute presentation. Imagine how quickly his audience would have tuned out.

10. Rehearse, rehearse, rehearse. Jobs spent hours watching video clips, demonstrations, and interviews with people within Apple who tell me how he rehearsed for hours. Nothing is taken for granted. Jobs rehearsed because his words were often perfectly synchronized with the images and text on the slides.

When Jobs was showing examples of the films that are available on the new iTunes movie rental service, one poster of a particular film appeared at the exact moment he began to talk about it. The entire presentation was coordinated. A Steve Jobs presentation looks effortless because it is well-rehearsed.

Sisu

Ivari Horm

ivari@risk.ee

- Ettekanne on oma mõtete väljendus, mitte tsitaatide kogum
- Oma mõtted toetuvad faktidele, mis ei ole autoriõigusega kaitstud

- *Copy-paste* Internetist on piraatlus, kui pole lisatud viiteid allikale
- Kasutada vähemalt kahte-kolme algallikat
- Ainult Wikipedia põhjal koostatud ettekanne ei ole arvestatav
- <http://www.google.com> ei ole allikana arvestatav

<http://tech.slashdot.org/article.pl?sid=09/02/10/2211220>

False Fact On Wikipedia Proves Itself

Posted by kdawson on Wed Feb 11, 2009 09:05 AM
from the [round-and-round-it-goes](#) dept.

An anonymous reader writes

"Germany has a new minister of economic affairs. Mr. von und zu Guttenberg is descended from an old and noble lineage, so his official name is very long: *Karl Theodor Maria Nikolaus Johann Jacob Philipp Franz Joseph Sylvester Freiherr von und zu Guttenberg*. When first there were rumors that he would be appointed to the post, someone changed his Wikipedia entry and added the name 'Wilhelm,' so Wikipedia stated his full name as: *Karl Theodor Maria Nikolaus Johann Jacob Philipp **Wilhelm** Franz Joseph Sylvester Freiherr von und zu Guttenberg*. What resulted from this edit [points up a big problem for our information society](#) (in German; [Google translation](#)). The German and international press picked up the wrong name from Wikipedia — including well-known newspapers, Internet sites, and TV news such as *spiegel.de*, *Bild*, *heute.de*, *TAZ*, or *Süddeutsche Zeitung*. In the meantime, the change on Wikipedia was reverted, with a request for proof of the name. The proof was quickly found. On *spiegel.de* an article cites Mr. von und zu Guttenberg using his 'full name'; however, while the quote might have been real, the full name seems to have been looked up on Wikipedia while the false edit was in place. So the circle was closed: Wikipedia states a false fact, a reputable media outlet copies the false fact, and this outlet is then used as the source to prove the false fact to Wikipedia."

- Vältib vastuolu minekut autorikaitseseadusega
- Võimaldab töö lugejal kontrollida esitatud andmete õigsust

Raamatu kirje

- Autor, A., Autor, B. (aasta). Pealkiri. Kordustrükiandmed. Ilmumiskoht
- *Bradley, P. (2004). The Advanced Internet Searcher's Handbook. 3rd ed. London.*

Artikli kirje

- Autor, A., Autor, B. (aasta). Artikli pealkiri. – Väljaande nimetus, köide (number), leheküljed, millel artikkel paikneb
- *Williams, B. (2005). Will The Design Survive? Ask Fatigue Analysis. – Machine Design, 77 (10), 69-71*

E-artikli kirje

- Autorid. Artikli pealkiri. [Meedia tüüp] URL (kuupäev)
- *Jõgeda, T. Vastamise kunst. [WWW]*
<http://www.ekspress.ee/2009/04/17/arvamus/41295-vastamise-kunst>
(20.04.2009)

- Koolitöodes piisab ka kasutatud allikate lihtsast loetelust

Kasutatud materjalid

- P. Bradley – The Advanced Internet Searcher's Handbook
- B. Williams – Will Design Survive? Ask Fatigue Analysis
- T. Jõgeda – Vastamise kunst
<http://www.ekspress.ee/2009/04/17/arvamus/41295-vastamise-kunst>

Slaidide kasutamine

Ivari Horm

ivari@risk.ee

- Sisaldavad olulisemaid märksõnu
- Illustreerivad ettekannet piltide, jooniste, graafikutega
- Hoiavad ettekande teemat raamides

- Slaidid EI OLE esinejale mahalugemiseks!
- Ei sisalda ettekande täisteksti, vaid ainult peamisi mõtteid
- Slaidid ei ole sisutühja ettekande täitmiseks

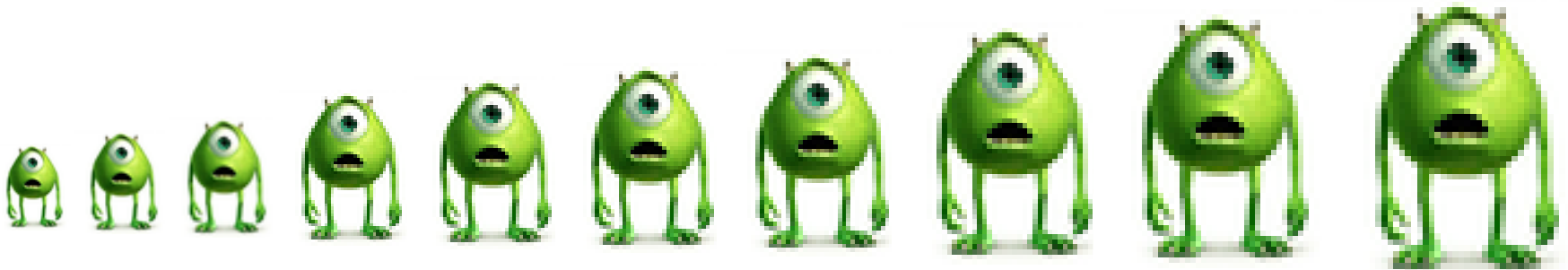
- Üks slaid 1-1,5 minuti kohta
- Maksimaalselt 7-8 rida
- Märksõnad, mitte pikad laused
- Tabelite asemel diagrammid

- Piisav kontrastsus teksti ja tausta vahel
- Teksti suurus vähemalt 24 punkti
- Seriifideta kirjastiilid (Arial, Verdana, Helvetica)
- Slaididel võiks kasutada kuni kolme värvitooni

maja
maja

- Lühikesed **üherealised** pealkirjad
- Kui tekst ei mahu ära, tuleb seda kärpida, mitte väiksemas kirjas näidata
- Rõhutamiseks kasuta vaid poolpaksu kirja

- Maitsekad, slaidi temaatikaga haakuvad
- Väike pilt suureks venitatuna on kole!
- Pildi peale teksti ei kirjutata, pilt asugu teksti kõrval
- Tekst ja pilt olgu leheküljel tasakaalus

- Animatsioon on ebavajalik, hajutab tähelepanu
- Animatsioon on teksti algseks peitmiseks kuulaja eest
- Kogu ettekandes mitte üle 1-2 erineva animatsiooni
- Iga lõigu eraldi ilmumine on **väga halb** idee

- Slaidid “Tänan tähelepanu eest”, “Tänan”, “Thank you for your attention” on veidrad
- Parem tänada suuliselt
- Lõpuslaid olgu kokkuvõttev ühelauseline, piltide või video ja oma kontaktandmetega

Tüpograafiast

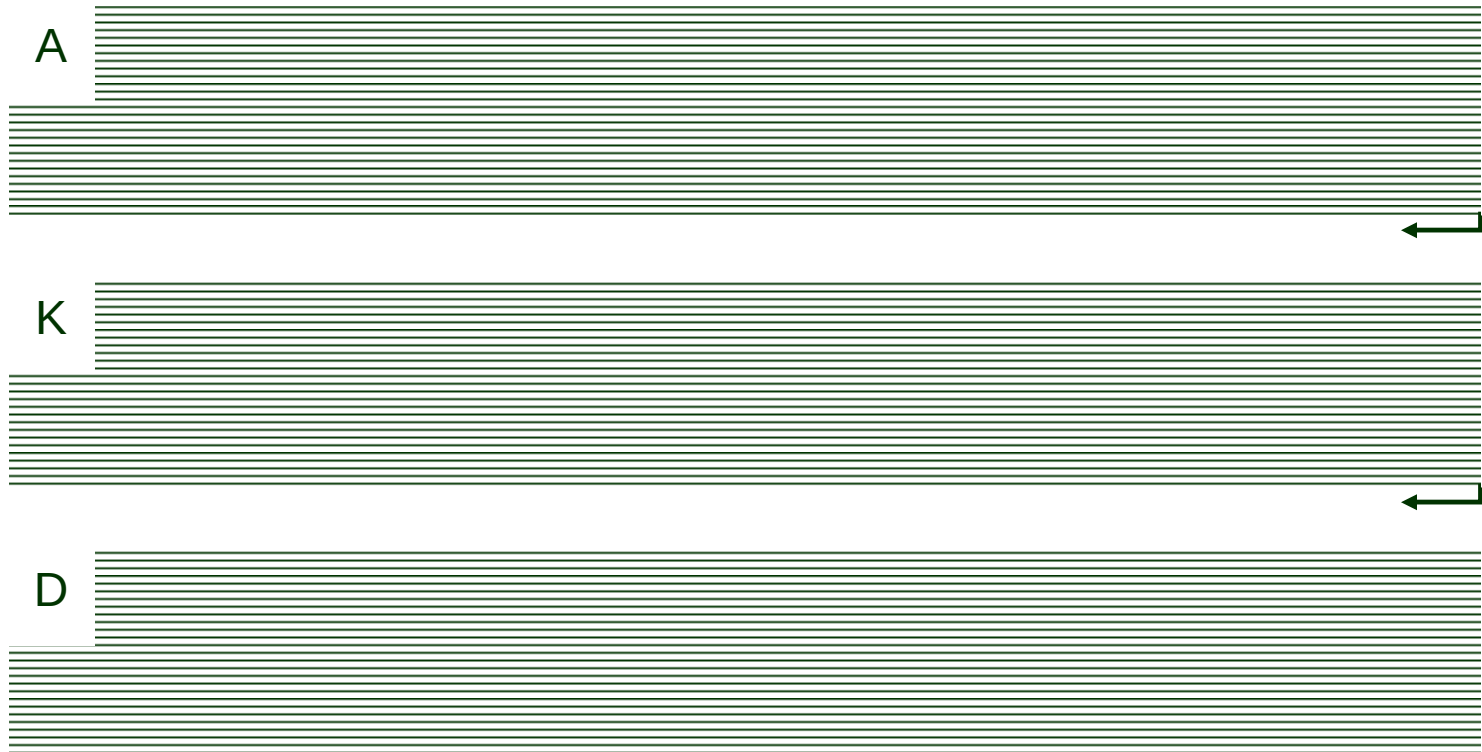
Ivari Horm

ivari@risk.ee

- Trükitekstikunst, tähtede ja teksti paigutuse reeglid
- Tagab teksti ühesuguse stiili ning kujunduspõhimõtted
- Parandab loetavust ja hõlbustab kujundustöid

- Iga sõna vahele pannakse ainult **üks** tühik
- Tabulaatoriklahv ei ole taandridade tegemiseks
- Pealkirja lõpus punkti ei ole

- Reavahetuse klahvi Enter vajutatakse iga lõigu lõpus (mitte iga rea lõpus!)

. , : ; ! ? % - ‘

- Kirjutatakse eelneva sõnaga alati kokku
- *Tallinnas on välja arendatud nii trammi-, trolli- kui ka bussiliiklus, mis moodustab kogutulust 90%, kui mitte arvestada liiklustrahve.*

& –

- Ümbritsetakse tühikutega
- *Kolm Balti riiki – Eesti, Läti ja Leedu – on Smart & Co. andmetel suuri edusamme teinud.*

“ ” () [] { }

- Kirjutatakse “tihedalt” sõnade ümber
- *Riigi (kulla)varud on kahanenud “maagilise” 50%-ni.*

/ @ + =

- Tühikuid ei jäeta
- *Kõik teavad/ei tea, et 2+2=4*

- Teksti ei paigutata lehel tühikuklahvi all hoides!
- Ei võimalda hilisemat kujundamist
- Veerud ei ole sirged, sest tähed on erineva laiusega

Eesnimi	Nimi	Klass	Kodulinn
Martin	Iiris	XII a	Tallinn
Kaarel	Murakas	II b	Tartu
Indrek	Ilus	VII c	Viljandi

- Kui otsustate loetelus iga elemendi lõppu punkti panna siis tuleb seda igal pool teha
- Kui pealkirjad paiknevad keskel, siis on nii kõikide pealkirjadega
- Kui pealkirja suurus on 28 punkti, siis on kõik pealkirjad 28-punktised

- Kõik ühte liiki tekstid on ühesuguse välimusega
 - Kõik pealkirjad on punast, kogu slaidi tekst rohelist, lingid musta värvi
- Slaididel olev tekst peab asuma ühes ja samas kohas
- Slaidide vahetamisel ei tohi tekst “hüppama” hakata

Praktika

Ivari Horm

ivari@risk.ee

KAUG-LÕUNA

- × GEOGRAAFILINE ASETUS
- × RIIGID
- × LOODUSLIKUD TINGIMUSED
- × LOODUSVARAD

HAWAII

HAWAIIAN ISLANDS

Kauai

-
- ✗ 8 SUUREMAT JA 26 VÄIKSEMAT SAART
 - ✗ HAWAII MAED ON KÕRGEMAD KUI EVEREST (JALAMIST TIPPU 9600 M, VEEPEAL AGA AINULT 4139 M)
 - ✗ MAAILMA PARIM PAIK KOSMOSE VAATLEMISEKS
 - ✗ PALJUD VULKAANID TEGUTSEVAD: KILAUEA VULKAAN ON VIIMASE DEKAADI JOOKSUL ENAM KUI 50 KORDA PURSANUD
- HAWAII VULKAANIDE RAHVUSPARK-UNESCO (1987)

More Facts

- Muse played their first gigs in London and Manchester
- Their first album was **Showbiz**. It was released in 1994. The release of this album was followed by tour support slots for Red Hot Chili Peppers and Foo Fighters in the United States. 1999 and 2000 saw Muse playing major festivals in Europe and gigs in Australia.
- Band's second album **Origin of Symmetry** was released in 2001.
- Muse released a live DVD, **Hullaboo**, featuring live footage recorded during Muse's two gigs on nights in Paris in 2001 and a documentary film of the band on tour.
- Studio album **Absolution**, was released in 2003. The hit singles were "Time Is Running Out" and "Hysteria".
- **Black Holes & Revelations** was the fourth album, it was released in July 2006. The singles were "Supermassive Black Hole", "Starlight", "Invincible" and "Map of the Problematique".

Shibuya

- ◎ Many skyscrapers.
- ◎ Good schools
- ◎ Has become popular in the last 30 years.
- ◎ One of the most popular meeting places among young people.

Benny Hill

- The Benny Hill Show – 34 years
- Different costumes and characters
- Slapstick, burlesque, fast motion
- Criticism
- "Is Benny Hill Still Funny?"

1971-76 VARAJANE RUJA

- ◉ Urmas Alender, Raul Sepper, Rein Rannap, 2 naislauljat, viiul, trompet, tromboon ja rütmigrupp
- ◉ “Nii vaikseks kõik on jäänud”, “Need ei vaata tagasi”
- ◉ Jaanus Nõgisto
- ◉ 21. april 1974 -
- ◉ kontsert “Estonias”
- ◉ “igavene”
- ◉ esinemiskeeld
- ◉ “Protsess”
- ◉ Margus Kappel,
- ◉ Gunnar Kraps

Facts

- *Capital city of Italy
- *Italy's largest - 1,285 km²
- *Italy's most populous - 2,730,000 residents
- *Located in the central-western portion of the
- *Italian Peninsula, on the Tiber river
- *Over 2,500 years old

Lavastatud näidendid

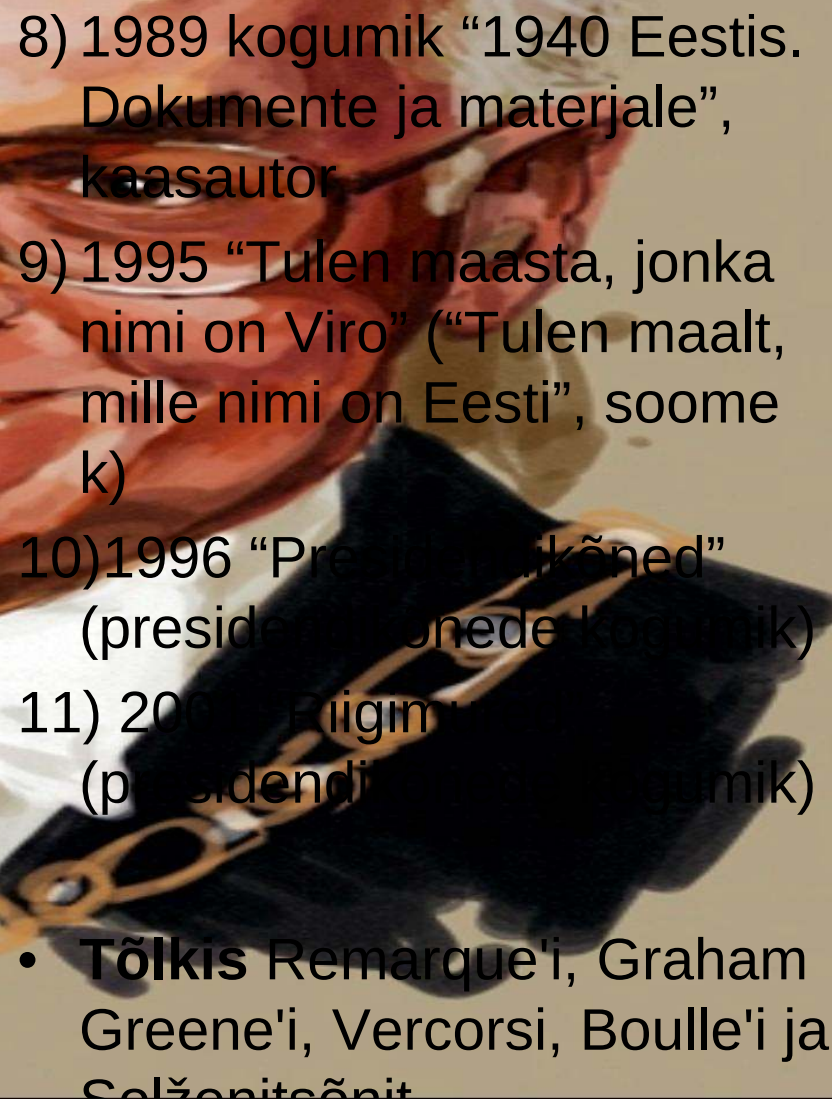
- Näidendeid lavastatud alates 1982. aastast, kokku 23 korda
- Viimased lavastused:
 - 2001 "Võlumägi". Thomas Manni järgi. Tallinna Linnateater, lavastaja Jaanus Rohumaa.
 - 2002 "*Finis nihili*: 20 stseeni proloogi ja epiloogiga". Eesti Draamateater, lavastaja Priit Pedajas.
 - 2003 "Ennola" (originaalpealkiri "Las olla pääle"). Võru Teatriateljee, lavastaja Taago Tubin.
 - 2007 "Castrozza". Võru Teatriateljee, lavastaja Taago Tubin.
 - 2008 "Küüni täitmine". Eesti Nuku- ja Noorsoteatri noortestuudio VIII hooaja lõputöö, lavastaja Reeda Toots.
 - 2008 "Lõputu kohvijoomine". Eesti Draamateater, lavastaja Priit Pedajas.
- Kõiv on teatris võimalik – Priit Pedajas

Teosed ja tõlked

- 8) 1989 kogumik "1940 E...
Dokumente ja materja
kaasautor
- 9) 1995 "Tulen maasta, j
nimi on Viro" ("Tulen m
mille nimi on Eesti", so
k)
- 10) 1996 "President Lükõn
(president Lükõne ko
- 11) 2000 "Riigim...
(presidendi...)
- Tõlkis Remarque'i, G
Greene'i, Vergara'se, B

- Raamatud

-
- 1) 1959 – "Kobrade ja karakurtide jälgedes" (reisiraamat Kesk-Aasiast)
 - 2) 1961 – "Laevapoised rohelisel ookeanil" (reisiraamat Siberist)
 - 3) 1964 – "Tulemägede maale" (reisiraamat Kamtšatkast)
 - 4) 1970 – "Virmaliste väraval" (reisiraamat Kaug-Põhjast)
 - 5) 1976 – "Hõbevalge"
 - 6) 1977 – "Lähenevad rannad"
 - 7) 1984 – "Hõbevalgem"

-
- A close-up photograph of a pair of hands, one light-skinned and one dark-skinned, holding a pair of glasses. The hands are positioned as if about to put the glasses on or take them off. The background is a warm, golden-brown color.
- 8) 1989 kogumik “1940 Eestis. Dokumente ja materjale”, kaasautor
- 9) 1995 “Tulen maasta, jonka nimi on Viro” (“Tulen maalt, mille nimi on Eesti”, soome k)
- 10) 1996 “Presidendi kõned” (presidendi kõnede kogumik)
- 11) 2000 “Riigimängud” (presidendi mängude kogumik)
- Tõlkis Remarque'i, Graham Greene'i, Vercorsi, Boulle'i ja Solženitsõni

* mõjutused: folk, punk, rock, hip-hop, jazz, klassika

* Bille Holiday, Björk

* inspiratsioon kirjandusest (Woolf, Hemingway, Fitzgerald, Atwood..)

* Sophokles “Kuningas Oidipus” – “Oedipus”

* Samson ja Delilah – “Samson”

<http://www.youtube.com/watch?v=p62rfWxs6a8>

* armastus, surm, religioon, linnaelu, huumor

* suur hääleulatus, erinevad laulmistehnikad, repliigid teistes keeltes, eklektiline

MIHKEL MUTT KEERUKUJU

Looming

- Avaldanud 24 raamatut (romaane, jutte, reisikirju jms.)
- Alustas lühijuttudega.
- Paroodiad ja humoristlikud lühipalad. (novellikogud)
 - "Kerge meel" (1988).
 - "Fabiani õpilane" (1980) (F. Tuglase auhind)
 - novellivihik "Mehed" (LR 1981)
 - Vana Fabiani nutulaul (1988)
- Romaanid.
 - "Hiired tuules"(1982).
 - "Keerukuju"
 - "Kallid generatsioonid"
 - "Pingviin ja raisakass"(1992)
 - "Rahvusvaheline mees"(1994)
- kirjandus- ja teatriarvustusi koondavad valimikud
 - " Kõik on üks ja seesama" (1986)
 - Meedia mu meedia(1996)

Oodid

... on kiidu- või ülistuslaulud

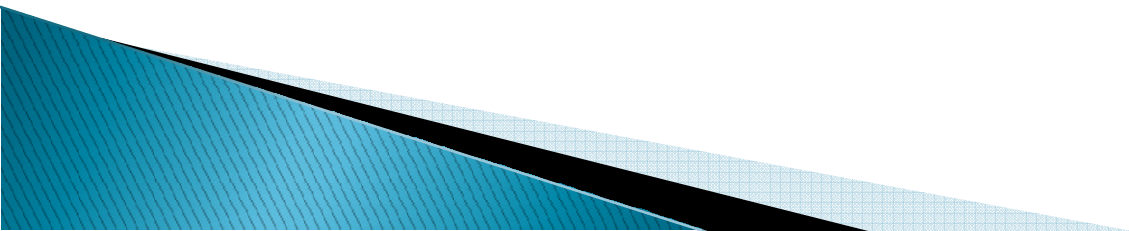
Inimene

Lootus

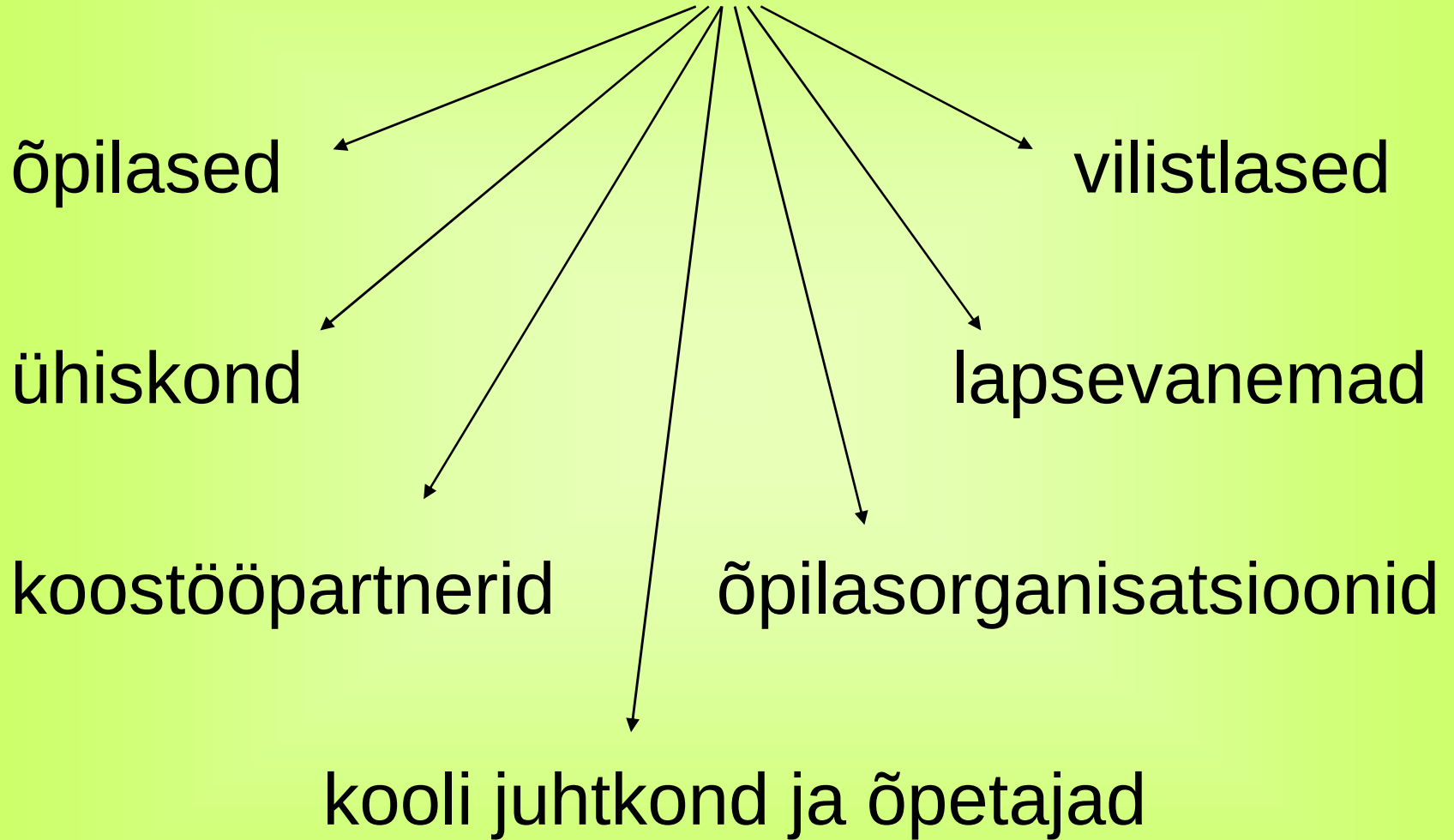
Rõõmulaul

Sügise

Laul

ÕPILASESINDUS

MIS VÄÄRTUSI ÜHESKOOS LOOME?

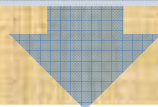
- * tegutsemistahe
- * eneseteostusvõimalus
- * ühtekuuluvustunne
- * informeeritus
- * kohusetunne

Hierarhia

Paavst

Katoliku kiriku pea, Rooma peapiiskop.

Peapiiskopid

Tähtsamad olid Konstantinoopolis, Roomas, Antiookias, Aleksandrias ja Jeruusalemmas. Ülesandeks usuelu korraldamine oma piirkonnas.

Piiskopid

Algselt koguduse ülevaatajad, kuid hiljem oli piiskop koguduste vastutav ülevaataja, ülesandeks vaimuelu juhtimine ja preestrite ametissepühitsemine.

Preestrid

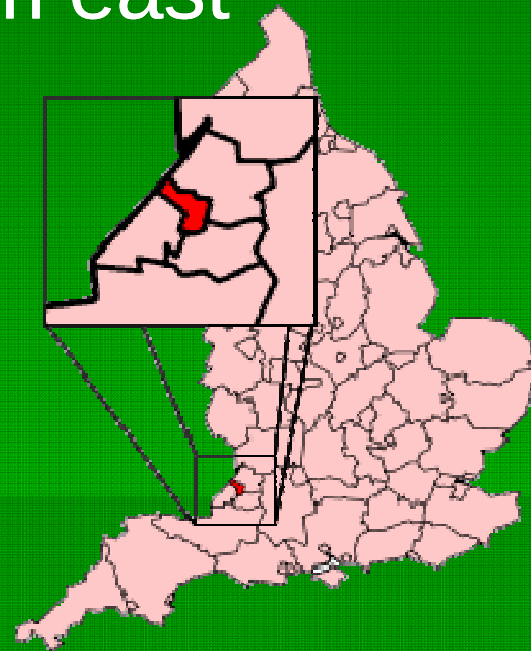
Ülesanneteks viia läbi igapäevast jumalateenistust, koguda kümnist ning jagada sakramente.

- Karlovy Vary is a spa city situated in western Bohemia, Czech Republic

Facts

- 169 km west of London, 71 km east of Cardiff
- One of England's core cities
- The largest centre of culture, employment and education in the region

**"That's
all
folks!"**

- Slaidide koostamine arvutil on lihtne
- Slaidide abil saab oma mõtteid lihtsalt edasi anda
- Ettekande tegemine on lapsemäng – *copy-paste* Internetist on paari minuti vaev

- Oskamatus ei ole häbiasi, seda annab parandada õppimise teel
- Lohakus on häbiasi, sest see õigustab mitte oskamatust vaid laiskust

If you have no point,
use PowerPoint

Tundmatu autor

Ivari Horm
ivari@risk.ee

- **Kuidas teha head ettekannet**

http://www.cs.ut.ee/avatud/Kuidas_teha_head_kaitsmise_ettekannet.pdf

- **Kuidas teha ettekannet**

<http://www.med.ut.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=292938/Kuidas+teha+ettekannet.ppt>

- **Teaduslik ettekanne**

<http://www.loodus.ee/teadusmeetod/teadusettekanne.pdf>

- **Deliver a Presentation like Steve Jobs**

http://www.businessweek.com/smallbiz/content/jan2008/sb20080125_269732.htm

- **How to Wow 'Em Like Steve Jobs**

http://www.businessweek.com/smallbiz/content/apr2006/sb20060406_865110.htm

- **Viitamine**

<http://www.lib.ttu.ee/pdfs/viitamine.pdf>